

D grupa

PATS PAR SAVU NAUDU DZĒRU

Deja 8 pāriem

Jāņa Purviņa horeogrāfija un apraksts

Grupas "Ilģi" mūzika

"Pūt, vējiņi!" ir pazīstamākā latviešu tautasdziesma, tik zināma, ka reti ieklausāmies tās vārdos. "Pats par savu naudu dzēru" nebūt nenozīmē tikai vēlmi baudīt brandavīnu, dzert var gan aiz lepnuma, gan izmisuma, gan dūsmām. Dziesmā un dejā atspoguļots laiks, kad daudzi zemnieki pārtop amatniekos, meklē savu vietu pilsētās, dodas jūrā ar cerību par jaunu dzīvi.

Dejā "Pats par savu naudu dzēru" (V gājiens) izmantots citāts no Ulda Žagatas dejas "Pūt, vējiņi!" (pirmizrāde Valsts deju ansamblī "Daile", 1969).

Deja veidota XXVI Vispārējo latviešu Dziesmu un XVI Deju svētku deju lieluzveduma "Māras zeme" II daļai "Svēta Marija". Deja sacerēta Valātas pilskalnā Kazdangā 2016. gada 6. maijā, pirmo reizi tā iestudēta Rīgas Kultūras un tautas mākslas centra "Mazā ģilde" vidējās paaudzes deju kolektīvā "Ligo" 2016. gada 10. maijā.

Dejai ir Ievads un 8 gājieni, muzikālais taktsmērs 4/4, 2/4, 3/2.

Dejas sākumā meitas stāv kolonnā kreisās puses 2. kulisē, 4 puisi labās puses un 4 puisi kreisās puses kulisēs.

Ievads

(Čuksti, ievads / 8 t.)

1. – 4.t.

Čuksti

Ievads.

5. – 8.t.

Puiši, izpildot 2 reizes šādu kustību: 3 lēni gājiena soļi, divi ātri gājiena soļi, iznāk uz skatuves un izveido apli (1. zīm.).

Pirmais gājiens

(I, II, III / 12 t.)

Dzēris biju no naudiņas,

Krit's no laba kumeliņa.

Lai būt dzēris, lai būt kritis,

Kas ļaudīmi jārūnā.

1 – 2.t.

Izpildot 1. kustību 2 reizes, puisi virzās ¼ aplī DCV (1. zīm.).

3. – 4.t.

Izpilda 2. kustību aplī.

4.t. beigās puisi paliek ar skatu pret centru.

5. – 8.t.

Izpilda 3. kustību 2 reizes aplī: pirmajā reizē ar skatu pret centru, atkārtojot kustību, ar muguru pret centru.

9. – 12.t.

Izpilda 4. kustību aplī ar skatu pret centru.

12.t. beigās 4 puisi ir ar skatu aplī DCV, 4 puisi – pret DCV (2. zīm.).

Otrais gājiens

(I, II, III / 10 t.)

*Teic man lielu dzērājiņu,
Kumeliņa skrējējiņu.
Kuru krogu es izdzēru,
Kam noskrēju kumeliņu.*

- 1.t. Izpildot 1. kustību, puiši samainās vietām – vija (2. zīm.).
2.t. Atkārtojot 1. kustību, puiši mainās vietām ar nākošo – vija.
3. – 4.t. Izpilda 2. kustību iepriekšējās kustības virzienā: 4 puiši – uz āru, 4 puiši – uz apļa iekšpusi.
4.t. beigās puiši nostājas pa divi skatuves stūros ar skatu vienas pret otru (3. zīm.).
5. – 8.t. Izpilda 3. kustību 2 reizes: 4 puiši kustību iesāk uz apļa centru, 4 puiši – uz apļa ārpusi (3. zīm.).
9. – 10.t. Izpilda 4. kustības 1. – 2.t. darbības apli ar skatu pret centru.

Trešais gājiens

(I, II / 8 t.)

*Bij' zemīte, kas panesa
Manu smuidru augumiņu.
Manu smuidru augumiņu,
Manu grūtu padomiņ.*

- 1.– 2.t. Izpildot 1. kustību 2 reizes, puiši skatuves dibenplānā izveido vienu līniju: 4 puiši virzās aplī DCV, 4 puiši – pret DCV (4. zīm.).
3. – 4.t. Puiši izpilda 2. kustību līnijās skatuves dibenplānā, kustību iesāk ar skatu iepriekšējās kustības virzienā un paliek ar skatu pret skatītājiem.
5. – 8.t. Puiši izpilda 3. kustību 2 reizes līnijā skatuves dibenplānā.
8.t. taktsmērs ir 2/4, tādēļ, atkārtojot 3. kustību, 2.t. “trīs, četri” darbību izpilda nākošajā mūzikā un izpilda piesitienu ar labo kāju.

Ceturtais gājiens

(IV / 20 t.)

1. – 8.t. 2. meita izpilda 5. kustību.
Izpildot 1.t. darbību, meita iznāk no kreisās puses otrās kulises, veicot $\frac{1}{4}$ griezienu.
Puiši stāv II neizvērstā kāju pozīcijā.
9. – 16.t. Puiši stāv.
Meitu iznāciens. Katrā taktī izpilda 4 gājiena soļus, veidojot līniju no kreisās puses otrās kulises līdz labās puses otrajai kulisei.
9.t. – izpildot 5. kustības 1.t. darbību, 1. meita veic pusapgriezīenu, 2. meita – veselu griezienu (6. zīm.).
10.t. – 1. un 2. meita griežas labo elkoņu satvērienā $1 \frac{1}{4}$ pret DCV, nesadotās rokas gar sāniem.

11. – 12.t. – žīgāšana. Vispirms vārtiņus veido 1. un 2. meita, tad atmuguriski 3. un 4.meita. Nesadotās rokas gar sāniem (7. zīm.).
- 13.t. – izpildot 5. kustības 1.t. darbības, 1., 3., 8. meita veic pusapgriezīenu, 2., 4., 7. meita – veselu griezienu (8. zīm.).
- 14.t. – griežas labo elkoņu satvērienā: 1. ar 2. meitu, 7. ar 8. meitu 1 ¼ griezienu, 3. ar 4. meitu ¾ griezienu.
13. – 16.t. – žīgāšana. Vispirms vārtiņus veido 1. un 2. meita, 7. un 8. meita, tad atmuguriski 1. un 3. meita, 5. un 6. meita (9. zīm.).
17. – 20.t. Meitas ar skatu pret skatītājiem izpilda 5. kustības 1. – 4.t. darbības līnijā no kreisās puses otrās kulisēs līdz labās puses otrajai kulsei (10. zīm.). Puiši stāv.

Piektais gājiens

(I / 4 t.)

*Pats par savu naudu dzēru,
Pats skrēj' savu kumeliņu.
Pats par savu naudu dzēru,
Pats skrēj' savu kumeliņu*

1. – 4.t. Meitas stāv, rokas sānos.
Puiši, izpildot 1. kustību 2 reizes, virzās gar labās un kreisās puses kulisēm un skatuves centrā līnijā izveido kolonnu (10. zīm., pārtrauktās līnijas).

Sestais gājiens

(V / 11 t.)

Citāts no Ulda Žagatas dejas "Pūt, vējiņi!"

1. – 2.t. Izpilda 12 gājiena soļus.
Puiši izveido spārnu plecu satvērienā un virzās pret DCV pusapli.
Meitas izveido 2 dārziņus elkoņu satvērienā, griežas dārziņos 1 reizi pret DCV un vienlaicīgi lielajā aplī pret DCV pusapli. Kustības beigās meitas izveido spārnu vienkāršajā satvērienā (11. zīm.).
3. – 4.t. Izpilda 12 gājienu soļus.
Meitas virzās spārnā pret DCV pusapli.
Puiši izveido 2 dārziņus plecu satvērienā, griežas dārziņos 1 reizi pret DCV un vienlaicīgi lielajā aplī pret DCV pusapli. Kustības beigās puiši izveido spārnu plecu satvērienā.
5. – 8.t. Izpildot 24 gājiena soļus, atkārto 1. – 4.t. darbības.
9. – 10.t. Izpilda 12 gājiena soļus, griež sudmalīņas pret DCV pusapli.
- 11.t. Izpilda 6 gājiena soļus.
Meitas izveido dārziņus kreisās puses dibenplānā un labās puses priekšplānā un virzās pret DCV.
Puiši izveido dārziņus plecu satvērienā kreisās puses priekšplānā un labās puses dibenplānā un virzās pret DCV.

Septītais gājiens

(VI, VII / 12 t.)

Pūt, vējiņi, dzen laiviņu!

Pūt, vējiņ, dzen laiviņu!

Pūt, vējiņi, dzen laiviņu,

Aizdzen mani Vidzemē!

Pūt, vējiņi, dzen laiviņu,

Aizdzen mani Kurzemē!

Pūt, vējiņi, dzen laiviņu,

Aizdzen mani Līvcemē!

Pūt, vējiņi, dzen laiviņu,

Aizdzen mani Vāczemē!

1. – 4.t. Izpildot 8 galopa polkas, puīši un meitas virzās 4 apļos DCV, satiekas ar saviem pāriniekiem pie kreisās un labās puses otrām kulisēm, sadodas vienkāršajā satvērienā un virzās lielā aplī DCV (12. zīm.). Puīši kustību sāk ar labo, meitas – ar kreiso kāju. Nesadotās rokas gar sāniem.
5. – 6.t. Izpilda 6. kustību, virzoties aplī DCV.
7. – 8.t. Izpilda 6. kustību, virzoties aplī pret DCV.
- 8.t. beigās izveido 2 pāru līnijas skatuves priekšplānā un dibenplānā (13. zīm.).
9. – 10.t. Izpildot 6. kustību, līnijas mainās vietām, dodot ceļu pa labi (13. zīm.).
11. – 12.t. Izpildot 6. kustību, līnijas vēlreiz mainās vietām pa to pašu ceļu.
- 12.t. beigās izveido 2 līnijas skatuves priekšplānā un dibenplānā (14. zīm.).

Astotais gājiens

(VIII / 16 t.)

- 1.– 8.t. Pārinieki izpilda 7. kustību (divpāru vija) 2 reizes divās horizontālās līnijās (14. zīm.).
7. – 8.t. laikā griežas $1\frac{1}{4}$ apļa.
9. – 16.t. Pārinieki izpilda 7. kustību (divpāru vija) 2 reizes četrās vertikālās līnijās (15. zīm.).
21. – 23.t. Dejotāji nostājas brīvi izvēlētā vaļējā aptvērienā vai satvērienā (piemēram, vienkāršais satvēriens, pastaigas satvēriens, vaļējais aptvēriens, vaļējais vidukļa aptvēriens), un, izpildot gājiena soļus, virzās pret dibenplānu.
- 23.t. beigās dejotāji paliek izvēlētajā satvērienā ar skatu pret dibenplānu.

Kustību apraksts

1. kustība

Kustību izpilda tikai puīši

Mūzikas taktsmērs 4/4

Kustību izpilda 1 taktī

Sākuma stāvoklis – VI kāju pozīcija, abas rokas ieliktas sānos aiz siksnas (jostas). Kustību sāk ar labo kāju.

1.t. Izpilda 4 gājiena soļus. Katru soli liek no pilnas pēdas, izšūpojas pēdā, potītē un ceļa locītavā. Auguma svars uz priekšu, nedaudz pirms soļa.

2. kustība

Kustību izpilda tikai puīši

Mūzikas taktsmērs 4/4

Kustību izpilda 2 taktīs

Sākuma stāvoklis – VI kāju pozīcija, abas rokas ieliktas sānos aiz siksnas (jostas). Kustību sāk ar labo kāju.

1.t. “Viens” Ar nelielu akcentu grīdā izpilda soli sānis pa labi.

“Divi” Paceļas labās kājas puspirkstos, kreiso kāju, celī saliektu un pēdā atlocītu, caur sāniem virza uz priekšu 90° augstumā. Auguma svars pa labi, nedaudz pāri labai kājai.

“Trīs, četri” Izpilda 2 gājiena soļus, iesākot dejojot nelielu pusapli ap sevi pret DCV.

2.t. “Viens, divi” Izpildot 2 gājiena soļus, turpina dejojot pusapli. Pēc 4 gājiena soļiem pusapli ir izpildīts $\frac{3}{4}$ grieziens.

“Trīs” Izpilda piesitienu ar kreiso kāju.

“Četri” Izpilda piesitienu ar labo kāju II neizvērstā kāju pozīcijā un nelielā iesēdienā.

3. kustība

Kustību izpilda tikai puīši

Mūzikas taktsmērs 4/4

Kustību izpilda 2 taktīs

Sākuma stāvoklis – neliels iesēdiens II neizvērstā kāju pozīcijā, abas rokas ieliktas sānos aiz siksnas (jostas). Kustību sāk ar labo kāju.

1.t. “Viens” Neatraujot puspirkstus no grīdas, paceļ labās kājas papēdi un virza to sānis pa labi – pēdas grozīšana.

“Divi” Neatraujot papēdi no grīdas, paceļ labās kājas pirkstgalu un virza to sānis pa labi – pēdas grozīšana.

“Trīs, četri” Izpilda soli ar palēcienu, sākot ar kreiso kāju. Labo kāju, celī saliektu un pēdā atlocītu, ceļ priekšā 90° augstumā. Kustības laikā izpilda $\frac{1}{4}$ griezienu pa labi.

- 2.t. "Viens" Ar labo kāju izpilda soli atpakaļ.
 "Divi" Pagriežoties $\frac{1}{4}$ pa kreisi, ar kreiso kāju izpilda soli sānis pa labi.
 "Trīs, četri" Ar labo kāju izpilda soli ar pārlēcieni, vienlaicīgi pagriežoties puspagriezienu pa kreisi.
 Atkārtojot kustību, sāk ar skatu pretējā virzienā.

4. kustība

Kustību izpilda tikai puīši

Mūzikas taktsmērs 4/4

Kustību izpilda 4 taktīs

Sākuma stāvoklis – VI kāju pozīcija, abas rokas ieliktas sānos aiz siksnas (jostas). Kustību sāk ar labo kāju.

- 1.t. "Viens" Izpilda soli ar labo kāju sānis pa labi.
 "Divi" Izpilda soli ar kreiso kāju, to krustojot priekšā labajai kājai. Kustību pabeidz uz kreisās kājas nelielā iesēdienā, labā kāja nedaudz pacelta aiz kreisās kājas.
 "Trīs" Izpilda soli uz vietas ar labo kāju.
 "Četri" Izpilda soli ar kreiso kāju sānis pa kreisi.
 2.t. "Viens" Izpilda soli ar labo kāju, to krustojot priekšā kreisajai kājai. Kustību pabeidz uz labās kājas nelielā iesēdienā, kreisā kāja nedaudz pacelta aiz labās kājas.
 "Divi" Izpilda soli uz vietas ar kreiso kāju.
 "Trīs, četri" Izpilda 2 soļus, griežoties vienu reizi pa labi.
 3.t. "Viens" Izpilda soli ar palēcieni, iesākot virzību pret DCV nelielā aplī ap sevi.
 "Divi" Izpilda soli ar kreiso kāju, turpinot virzību.
 "Trīs, četri" Atkārt 3.t. "viens, divi" darbības.
 4.t. Atkārt 3.t. darbības.
 3. – 4.t. laikā dejotāji ir nodejojuši ap sevi 1 $\frac{1}{4}$ aplā.

5. kustība

Kustību izpilda tikai meitas

Mūzikas taktsmērs 4/4

Kustību izpilda 8 taktīs

Sākuma stāvoklis – VI kāju pozīcija, rokas gar sāniem. Kustību sāk ar labo kāju.

- 1.t. Izpildot 4 gājiena soļus, virzās nelielā aplī ap sevi vienu reizi pa labi. Vienlaicīgi labo roku caur I pozīciju ver vaļā sānis uz II roku pozīciju un nolaiž gar sāniem.
 2.t. "Viens, divi" Izpilda klupiena soli, pagriežoties $\frac{1}{4}$ pa labi. Vienlaicīgi kreiso roku caur II pozīciju liek sānos.
 "Trīs, četri" Izpilda klupiena soli, pagriežoties $\frac{1}{2}$ pa kreisi. Vienlaicīgi labo roku caur II pozīciju liek sānos.
 3.t. "Viens" Izpilda soli uz labās kājas puspēdas, kreiso kāju ceļ līdz labās kājas pusikram. Vienlaicīgi griežas 1 $\frac{1}{4}$ pa labi.

- “Divi” Izpilda soli ar kreiso kāju uz vietas.
- “Trīs, četri” Kreisā kājā neliels iesēdiens, ar labās kājas pirkstgalu izpilda pusapli pa grīdu no priekšas uz aizmuguri.
- 4.t. “Viens” Ar labo kāju izpilda soli uz priekšu nelielā iesēdienā, kreisā kāja pacelta aizmugurē pie labās kājas potītes.
- “Divi” Pauze.
- “Trīs, četri” Izpilda 2 pieliciena soļus atpakaļ III kāju pozīcijā. Augums nedaudz pagriezts pa kreisi.
- 5.t. “Viens” Ar labo kāju izpilda soli sānis pa labi nelielā iesēdienā, kreisā kāja pacelta pie labās kājas potītes.
- “Divi, trīs, četri” Pauze
- 6.t. “Viens, divi” Izpilda šūpošanos sānis (pa labi un pa kreisi).
- “Trīs, četri” Ar kreiso kāju izpilda 2 pieliciena soļus atpakaļ III kāju pozīcijā. Augums nedaudz pagriezts pa kreisi.
7. – 8.t. Atkārto 3. – 4.t. darbības:
- ”Viens” – izpilda soli uz labās kājas puspēdas, kreiso kāju ceļ līdz labās kājas pusikram. Vienlaicīgi griežas $1 \frac{1}{4}$ pa labi.
- “Divi” – izpilda soli ar kreiso kāju uz vietas.
- “Trīs, četri” – kreisā kājā neliels iesēdiens, ar labās kājas pirkstgalu izpilda pusapli pa grīdu no priekšas uz aizmuguri.
- “Viens” – ar labo kāju izpilda soli uz priekšu nelielā iesēdienā, kreisā kāja pacelta aizmugurē pie labās kājas potītes.
- “Divi” – pauze.
- “Trīs, četri” – izpilda 2 pieliciena soļus atpakaļ III kāju pozīcijā. Augums nedaudz pagriezts pa kreisi.

6. kustība

Mūzikas taktsmērs 4/4

Kustību izpilda 4 taktīs

Sākuma stāvoklis – pārinieki nostājušies aplī slēgtajā satvērienā, puisis ar muguru kustības virzienā. VI kāju pozīcija. Puisis kustību sāk ar labo, meita – ar kreiso kāju.

- 1.t. Pārinieki izpilda 2 galopa polkas, virzoties aplī DCV.
- 2.t. Izpildot 2 galopa polkas, dejojāji mainās vietām. Meita vienlaicīgi griežas puspagriezīenu pa kreisi zem puīša kreisās rokas (vienkāršais satvēriens). Pirmās polkas laikā nesadotās rokas sānos, otrās polkas laikā pārinieki sadod rokas slēgtajā satvērienā.
- 3.t. “Viens” Saglabājot satvērienu, dejojāji izpilda soli sānis: meita – ar kreiso kāju un pagriežas puspagriezīenu pa kreisi, puisis – ar labo kāju un puspagriezīenu pa labi. Pārinieki pagriezušies ar muguru viens pret otru, sadotās rokas paceļ sānis plecu augstumā.
- “Divi” Saglabājot satvērienu, liek soli VI kāju pozīcijā nelielā iesēdienā: puisis – kreiso, meita – labo kāju.
- “Trīs, četri” Izpilda 2 pieliciena soļus uz puspirkstiem, vienlaicīgi dejojāji pagriežas ar skatu viens pret otru. Sadotās rokas nolaiž lejā un paceļ sānis plecu augstumā.

- 4.t. Izpilda 2 vieglās polkas uz vietas, meita griežas zem sadotajām rokām 2 reizes pa kreisi.

7. kustība

Divpāru vija

Mūzikas taktsmērs 4/4

Kustību izpilda 4 taktīs

Sākuma stāvoklis – 2 pāri vienā līnijā, pārinieki nostājušies ar skatu viens pret otru, rokas gar sāniem, VI kāju pozīcija. Kustību sāk ar labo kāju.

1.t. “Viens, divi” Izpildot galopa polku, dejotāji veido viju satvērienā ar sadotām plaukstām, nesadotās rokas gar sāniem.

“Trīs, četri” Izpildot galopa polku, turpina veidot viju. Malējie dejotāji strauji apgriežas pa kreisi, lai nākamajā polkā turpinātu dejojot viju atpakaļ.

2.t. Atkāрто 1.t. darbību – divpāru vija.

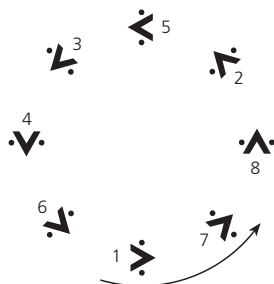
3.t. Dejotāji sadod rokas krustiskajā satvērienā ar skatu viens pret otru, labā roka satvēriena virspusē, rokas ieliekta elkoņos un paceltas krūšu augstumā.

Izpildot 4 klupiena soļus, pārinieki griežas uz vietas 1 reizi pret DCV.

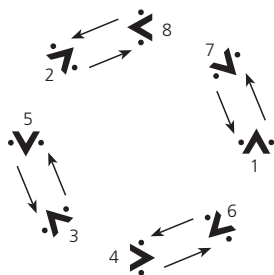
4.t. “Viens, divi” Saglabājot satvērienu, pārinieki izpilda 2 klupiena soļus un turpina griezties uz vietas vēl pusapli.

“Trīs, četri” Pārinieki atlaiž sadotās rokas un izpilda 2 gājiena soļus, atkāpjoties viens no otra.

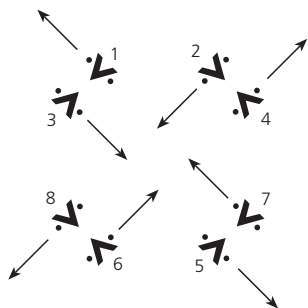
PATS PAR SAVU NAUDU DZĒRU

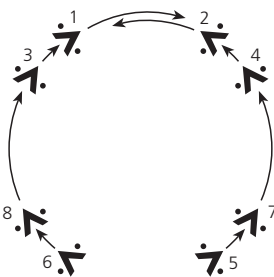
1. zīm.

2. zīm.

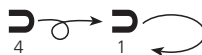
3. zīm.

4. zīm.

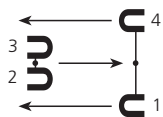

5. zīm.

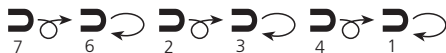

6. zīm.

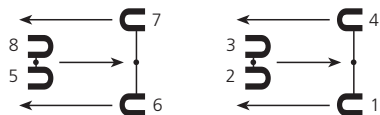
PATS PAR SAVU NAUDU DZĒRU

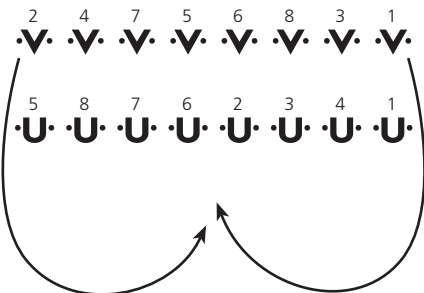
7. zīm.

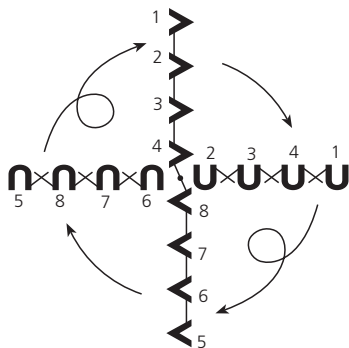
8. zīm.

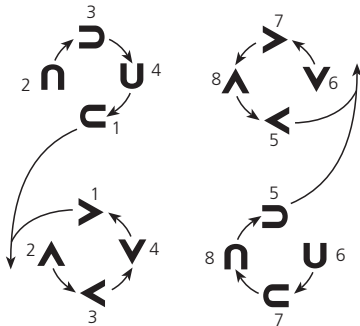
9. zīm.

10. zīm.

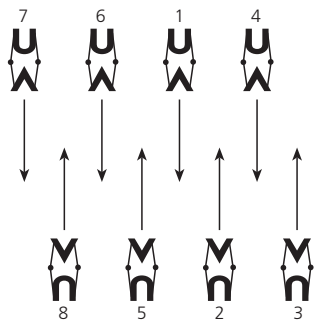

11. zīm.

12. zīm.

PATS PAR SAVU NAUDU DZĒRU

13. zīm.

14. zīm.

15. zīm.

PATS PAR SAVU NAUDU DZĒRU

Grupās "Ilģi" mūzika

♩ = 100

Piano

Pno. 3

F#m G#m7(b5) C# F#m

1.

Pno. 6

C#m F#m F#m F#m G#m7(b5) C#

Pno. 9

F#m G#m7(b5) C# F#m

2.

Pno. 12

C#m F#m F#m F#m G#m7(b5) C#

Pno. 15

F#m G#m7(b5) C#

3.

Pno. 17

F#m 1. C#m F#m 2. C#m

Pno. 20

D Bm F#m E

Pno. 26

Bm D F#m E

Pno. 32

Bm D E

Pno. 36 F#m D E

Pno. 40 F#m (2x F#m/A) G#m7(b5) A E A

Pno. 44 D D A E Bm E A E A F#m

Pno. 50 E E A E F#m Bm E

Pno. 55 F#m D Bm E F#m D Bm E 4x

Pno. 59 D E F#m A E 4x D E F#m *Lêni rit.* F#m